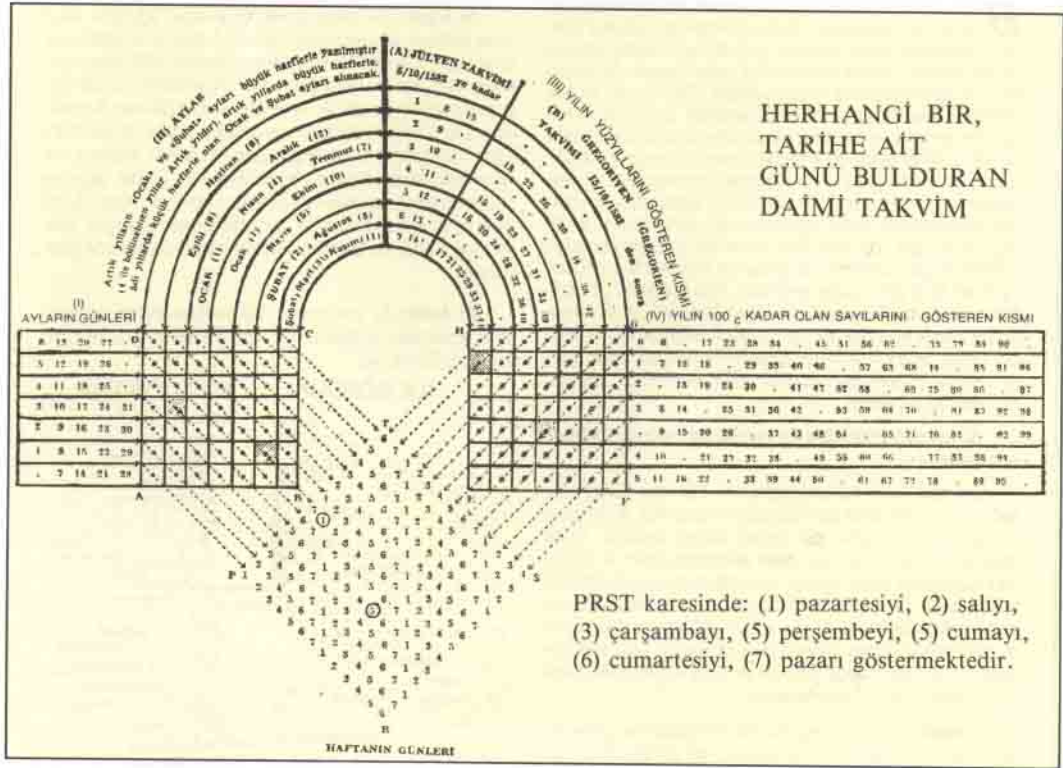

HERHANGİ BİR TARİHE AİT GÜNÜ BULMA

Osman DEMİRCAN*, Barış ILGAZ**

HERHANGİ BİR, TARİHE AİT GÜNÜ BULDURAN DAİMİ TAKVİM

PRST karesinde: (1) pazartesi, (2) salı, (3) çarşamba, (4) perşembe, (5) cuma, (6) cumartesi, (7) pazarı göstermektedir.

Herhangi bir tarihin, örneğin 23 Nisan 1920'nin hangi güne rastladığını merak ediyorsunuz. Bu bulmanın birçok yolu vardır. Biz size bunlardan iki tanesini sıralayacağız. Birinci yol, "daimi takvim" olarak adlandırılan bir çizelgenin kullanılmasıdır. Verdiğimiz çizelge, matematik öğretmeni Hasan Fehmi Ergin tarafından E.Fourrey'in "Recreations Arithmetiques" kitabından adapte edilerek Temel Matematik ve Fizik Dergisi'nde 1955 ve 1969 yıllarında yayınlanmış ve ayrıca Arif Akçabay'ın düzenlediği Matematik Cep Kitabı'nda da aynı baskısı yapılmıştır. Çizelgenin kullanılması:

(I) den ayın kaçınıcı günü olduğunu ve (II) den ayın adını bulup, oklar yönünde gidilerek ABCD karesi içinde kesim noktası bulunur ve onun içinden geçen köşegene varılır; (III) den yıl sayısının yüzler kısmı, (IV) den yıl sayısının yüze kadar olan kısmı (son iki basamağı) bulunarak oklar yönünde gidilirse EFGH karesi içinde bunların kesim noktasına varılır. Her iki tarafta bulunan iki kesim noktasından geçen köşegenler doğrultusunda gidilerek PRST karesi içinde üçüncü bir kesim noktası bulunur. Bu ke-

sim noktasında verilen sayıya ilişkin gün aranan gündür. Buna göre 23 Nisan 1920'nin hangi güne rastladığını bulmak istersek (I) den 23'ü, (II) den Nisan'ı bulup ABCD karesinde kesim noktasını belirledikten sonra (III) den 19'u, (IV) den 20'yi bulup EFGH karesinde kesim noktasını belirleyip bu iki kesim noktasından geçen okların kesim noktasındaki 5 rakamını buluruz. Bu rakam Cuma gününü göstermektedir. Öyleyse Türkiye Büyük Millet Meclisi ilk kez 23 Nisan 1920 Cuma günü toplanmıştır. İki örnek daha verelim:

1) 10.04.1992 tarihi hangi güne rastlar?

(I) den 10'u, (II) den Nisan'ı bularak oklar yönüne gidilir. Bunların kesim noktası olan içi taralı küçük kareye varılır ve bunun içinden geçen köşegen ile (III) den 19'u, (IV) den 92'yi bulup oklar yönünde gidilerek bulunan kesim noktasından geçen köşegenin kesim noktası (5) Cuma'yı gösterir (Yuvarlak içine alınmıştır). Böylece 10.04.1992 tarihinin Cuma gününe rastladığı bulunmuştur.

2) 13.11.1975 tarihi hangi güne rastlar?

(I) den 13'ü (II) den Kasım'ı bularak oklar yönüne gidilirse, bunların kesim noktası olan içi noktali küçük kareye varılır ve bunun içinden geçen köşe-

* A.Ü.Fen Fakültesi öğretim üyesi.

** Bilim ve Teknik dergisi fahri üyesi.